

amenksommissionen faar lutter Medlemmer, som ikke have deltaget eller endnu deltaget som Lærere i Undervisningen — det vil blive saaledes, og det har tidligere vist sig, at det er blevet saaledes — naar Eksamenksommissionen er kommen til at bestaa for en Del af yngre Videnskabsmænd, Mænd, som jeg selvselgelig respekterer, som ere særdeles dygtige paa deres Omraade, men som have den ret store Fejl paa dette bestemte Punkt, at de ikke kende noget til Undervisningen paa et Seminarium — de have mulig aldrig været paa et Seminarium og ikke deltaget som Lærere i Undervisningen hverken i en Almue-skole eller paa et Seminarium — saa vil det ganske naturligt gaa saaledes, at naar de skulle eksaminere, saa vide de ikke rigtig, hvorledes de skulle bære sig ad, hvorledes Spørgsmaalene skulle stilles, de blive uheldige Eksaminatorer, og det vil gaa ud over de unge Mennesker, der skulle eksamineres. De, der have overværet Eksaminationen ved Lærereksamen her i Byen eller de andre Steder, hvor den afholdes, ville give mig Ret i, at man kan være Vidne til ved en Eksamination, at der kan forelægges Spørgsmaal, som rigtig nok lade uendelig meget tilbage at ønske. Saa er der sagt, og maaste jagt med den allerstærkeligste Betydning, at naar Seminarieleverne blive de eksaminerende, vil det føre til, at der bliver en Uniformering, en Ensartethed, som vil berøve alle Seminarierne det Særpræg, de have. Jeg har godt tidligere hørt denne Indsættelse blive gjort gældende, men jeg har aldrig kunnet forstå det Argument, det vil jeg indrømme; det har været mig absolut usatteligt. Derimod kan jeg forstå, at naar alle disse unge Mennesker rundt paa de forskellige Seminarier skulle lades i Stand til at bestaa for den bestemte Eksamenksommission, kan der let blive Tale om en meget uheldig Uniformering, og det er en Rendsgerning, at ogsaa i temmelig betydelige Spørgsmaal, Principspørgsmaal eller saa, møde Seminarier rundt fra Seminarierne med en bestemt tillavet Mening, tillavet for Tilfældets Skyld. For at illustrere det ganske tydeligt skal jeg nævne et Eksempel. Der stete for nogle Aar siden en Forandring i Eksamenksommissionens Sammensætning; der kom et nyt Medlem derind, som bl. a. havde at gøre med Eksaminationen i Dansk

og Litteraturhistorie. Dette Medlem lagde da Mærke til, at naar han talte om Grundtvig og kom ind paa Spørgsmaalet om Folkehøjskoler, saa fik han straks det Svar fra de unge Mennesker, der vare oppe, at Højskolerne vare noget meget uheldigt. Den tidligere Eksaminator havde nemlig været af den Mening, at de duede ikke, at de vare en Udvækst. Naar de unge Mennesker saa hørte, at deres Eksaminator havde en noget anden Mening derom, vare de ikke rigtig modne til straks at slaa om, men da den næste Eksamen blev afholdt, var der ingen af de unge Mennesker, der kom frem med den Anskuelse, at Højskolen var noget daarligt; nu mente de alle, at det var noget godt. Se, det kalder jeg at lave Mennesker til paa en alt for uheldig Maade. Derimod tvivler jeg ikke om, at det ærede Ministerium vil sørge for, at der til Censorer bliver udvalgt saa overlegne og dygtige Mænd, at de ville kunne finde sig i, at de paa et Seminarium maaste komme til at høre Højskolerne kritiserede og paa et andet at høre dem roste og anerkendte, uden at de derfor ville sige, at Undervisningen i Litteraturhistorie paa det ene Seminarium er slet og paa det andet udmærket. Jeg skulde antage, at der maa være Personer, der ere saa aandeligt overlegne, at de kunne respektere Særpræget, og ikke naar de som Censorer ere til Stede ved en Eksamen kun ville høre deres egen Mening. Og jeg gad vidst, om en ung Mand paa en Snes Aar med den Forberedelse, der kan gives paa et Seminarium, vilde ved en afsluttende Prøve stille sig i Opposition til sin Eksaminator. Jeg tror ikke en Gang, at mange af dem, der gaa op ved Universitetet til en Embeds-eksamen for at blive teologiske eller juridiske Kandidater ville gøre det. De ville vist helst være i Overensstemmelse med den sidst foregående Tale, med Eksaminator. Jeg kan derfor slet ikke indrømme, at Eksamenksommissionen vil bevare Særpræget, og de faste Censorer udslette det. Jeg har endog den Overbevisning, at naar vi gaa over til faste Censorer, vil Særpræget ganske anderledes kunne bevares, end naar vi fortsætte med den uheldige Eksamenksommission.

Det er blevet sagt som en af Fordelene ved denne, at naar de unge Mennesker ikke vare kendte af den, der eksaminerede dem,